

СТУДЕНТСЬКІ СТУДІЇ

STUDENT STUDIES

УДК 373.2:37.013

Орлі Фінгерман

ORCID iD 0000-0002-8464-5556

студентка 3 ЗК, III курсу, факультету психокорекційної педагогіки,
Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова,
вул. Тургенівська, 8/14, 01601 м. Київ, Україна
orlyshka76@gmail.com

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І КОРЕКЦІЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У статті розглядається сутність методів виховання і корекції особистості дошкільного віку, актуальність та необхідність її виховання, починаючи з дошкільного дитинства. Розкривається роль музейної педагогіки в освітньому процесі дошкільного навчального закладу. Визначено вплив музейного простору на виховання і корекцію особистості дошкільного віку. Подано алгоритм експериментального дослідження з виховання і корекції особистості дошкільного віку у старших дошкільників засобом створення музейного простору в ДНЗ.

Ключові слова: виховання особистості; дошкільний навчальний заклад; корекція особистості; міні-музей; музейна педагогіка; музейний простір; патріотичне виховання; розумово відсталі діти.

Вступ. В епоху державного і духовного відродження України пріоритетна роль належить розвитку національної системи освіти і виховання, яка має забезпечити вихід молоді незалежної української держави на світовий рівень.

Для підвищення якості дошкільної освіти, педагогічні колективи дошкільних навчальних закладів спрямовують свою діяльність на формування різнобічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості, використовуючи різноманітні нові педагогічні технології (Семінар-практикум про роль музейної педагогіки у національно-патріотичному вихованні та особистісному розвитку дітей дошкільного віку [Електронний ресурс]).

Діти повинні зрозуміти, що їх місто, ліс, річка, поле – частинка Батьківщини. Знайомлячи дітей з рідним містом потрібно звертати їхню увагу на пам'ятки, пам'ятники, музеї; слід підкреслювати, що люди з інших міст приїжджають, щоб побувати в музеї, побачити історичні місця. Думка, що рідне місто цікаве усім, викликає гордість за рідний край (Батьківські збори «Патріотичне виховання дітей старшого віку» [Електронний ресурс]).

Наукові дослідження сучасної корекційної педагогіки засвідчують, що дошкільний вік най-

більш сприятливий для виховання та корекції особистості. Обґрунтування цього процесу знаходимо в роботах В. Бондаря, Л. Виготського, В. Друзь, Т. Дегтяренко, Е. Стребелева, Л. Нурієва, О. Катаєва, В. Синьова, Є. Соботович, В. Тарасун, М. Шеремет та ін. У їх роботах акцентується увага на гальмівних факторах, що стримують ефективність процесу навчання і виховання означеної категорії осіб, пропонуються напрями його оптимізації (Актуальні проблеми сучасної корекційної педагогіки [Електронний ресурс]).

Особливості сприйняття й відчуттів розумово відсталих дітей досліджували такі науковці як: К. Вересотська, Є. Кудрявцева, М. Нудельман, І. Соловійов. (Розвиток сенсорного виховання з елементами ІКТ розумово-відсталих дошкільників [Електронний ресурс]). Проте, проблематика патріотичного виховання розумово відсталих дітей (далі РВД) залишається малодослідженою.

Мета статті: розкрити роль музейної педагогіки в патріотичному вихованні розумово відсталих дітей.

Особливості використання музейної педагогіки. Проблема розумової відсталості полягає у тому, що діти прагнуть поринути у власний світ, відгородитися від сьогодення. Патріотичне ви-

ховання і корекція РВД потребує ефективного моделювання середовища дитини. Зауважимо, що однолітки дитини відіграють важливу роль у корекційному процесі, так як представляють соціальне оточення дитини. Сам же дефектолог виступає каталізатором, який запускає цей процес і згодом здійснює контроль і спостереження за ним. У дітей з важкими психічними захворюваннями проблеми, пов'язані з функціонуванням у соціумі, проявляються особливо яскраво (Корекція РДА [Електронний ресурс]).

Ще у 1929 році Л. Виготський зазначив, що «поняття розумової відсталості є найбільш невизначене і важке поняття спеціальної педагогіки» (Виготський Л., 1983, с. 82). Психокорекційна робота з РВД може здійснюватися за допомогою наступних методів: ігрова терапія, музикотерапія, а також складової частини терапії мистецтвом, що включає в себе відвідування музеїв і подальше малювання побаченого (Особливості застосування ігрового методу та засобів мистецтва у психокорекційній роботі [Електронний ресурс]).

Методи терапії мистецтвом відіграють особливе значення для занять з дітьми з важкими психічними захворюваннями в силу того, що вони: прискорюють прогрес в терапії; підсвідомі конфлікти і внутрішні переживання легше виражаються за допомогою зорових образів, невербально (особливо у розумово-відсталих дітей); надають можливість для вираження агресивних почуттів у соціально-прийнятній манері; дають підстави для інтерпретації та діагностичної роботи в процесі терапії; дають дитині можливість усвідомити схему власного тіла, навчитися керувати ним; дозволяють працювати з думками і почуттями, які здаються непереборними. Для дітей з важкими психічними захворюваннями невербальний засіб часто виявляється єдиним інструментом, розкриває і пояснює інтенсивні почуття і переконання; допомагають зміцнити терапевтичні взаємини. Збіжність смаків в художній і музичній творчості членів групи можуть прискорити розвиток контактів і позитивних почуттів один до одного; посилюють відчуття власної особистісної цінності, підвищує художню компетентність. Побічним продуктом терапії мистецтвом виявляється виявлення прихованих умінь та їх розвиток (Арт-терапія як один з способів корекції спілкування підлітків з однолітками [Електронний ресурс]).

Музейна педагогіка – досить нова галузь діяльності, що забезпечує передавання культурного досвіду через педагогічний процес у дошкільному навчальному закладі в умовах музейного середовища. Музейна педагогіка в освітньому процесі дошкільного навчального закладу набуває сьогодні все більшої популярності: створюються музейні програми, відкриваються міні-музеї, виходять публікації, книги, розробляються методичні рекомендації. За словами С. Міхалкова: «тільки

той, хто любить, цінує і поважає накопичене, збережене попереднім поколінням, може любити Батьківщину, пізнавати її, стати справжнім патріотом» (Консультації для вихователів [Електронний ресурс]).

Загалом, музейна педагогіка спрямована на соціально-психологічну реабілітацію розумово-відсталих дітей, їх інтеграцію в суспільство шляхом індивідуального розвитку позитивних комунікативних навичок та подальшого включення розумово-відсталих дітей у спільну діяльність з однолітками з типовим розвитком в умовах відкритого соціального середовища запропоновано. Іншою стороною цього процесу є формування гуманного, більш терпимого ставлення до людей з важкими психічними захворюваннями.

У межах нашого дослідження розглянемо детальніше роль міні-музею як засобу музейної педагогіки в патріотичному вихованні розумово-відсталих дітей у ДНЗ, так як саме міні-музей формує у дітей дошкільного віку особистісне емоційне ставлення до тих чи інших історичних фактів (Реалізація національно-культурного компонента посредством музейної педагогіки [Електронний ресурс]).

Так, у ДНЗ створено три інклюзивні групи, де психотерапевтичну допомогу отримують близько 20 дітей. З тими дітьми, які спроможні відвідувати дошкільний навчальний заклад, вихователі ДНЗ працюють як у приміщенні дитячого садочку, так і на спортивному майданчику, в парку, театрі, музеї, тобто у відкритому соціальному середовищі. З метою патріотичного виховання та корекції РВД, дитячий навчальний заклад створив свій міні-музей «Наша родина – вільна Україна». Експозиції музею періодично поповнюються роботами вихованців ДНЗ, в залах музею проводяться екскурсії та групові заняття. Наприклад, під час одного з занять діти ліпили буси з солоного тіста, розмальовували їх українським орнаментом. Потім найкращі вироби дітей поповнили експозицію музею.

Загалом, заняття з РВД проводяться один раз на місяць протягом року, склад групи – 5-10 осіб від 5 до 6 років. Перші заняття в міні-музеї почалися восени 2015 року. З метою проведення експериментального дослідження створено змішану групу, яка складалася з шести дітей з типовим розвитком та 6 з РВД. Особливих дітей супроводжували батьки.

З метою здійснення корекційної роботи з РВД та адаптації їх до соціуму в процесі експериментальної роботи ми використовували методи бесіди та спостереження. Перед походом в музей вихователі і батьки пояснили розумово-відсталім дітям, що чекає їх в міні-музеї, тим самим звели кількість сюрпризів до мінімуму, пояснили, чим музей відрізняється від інших подібних установ, познайомили дитину з правилами, яких дотримуються відвідувачі міні-музею. У міні-музеї діти мали можливість ознайомитись

з картинами, які для нашого музею були подаровані батьками вихованців. Також, велике враження на дітей справили витинанки, вишиванки, ляльки-мотанки, прапори, ляльки в національних костюмах, обереги, іграшки, плетені з соломи, іграшки з глини, що, наприклад, викликало поштовх до власної творчості у дітей.

З метою дослідити особливості емоційних станів РВД при сприйнятті ними «музейної терапії», а також порівняти їх з рефлексією однолітків з нормальним розвитком, після екскурсії дітям було запропоновано намалювати, як вони уявляють ті часи, коли існували ляльки-мотанки, глиняні фігурки, тобто старовинну Україну.

Під час проведення екскурсії в міні-музеї, виявилось, що дітям з розумовою відсталістю складно уявити, що деякі експонати музею старовинні, зроблені кілька століть тому, і, відповідно, потім намалювати малюнок, який зображує те, що найбільш вразило їх під час екскурсії. Досліджувані зображали те, що вони добре знають і те, що вони бачили на картинках. Жодна дитина не змогла впоратися з цим завданням, що засвідчило факт порушеної уяви у РВД.

Ще однією особливістю роботи з РВД відзначаємо той факт, що під час виконання завдання діти намагалися відсторонитися від заняття. Тому під час проведення заняття з малювання після екскурсії, вихователю необхідно було постійно повторювати інструкцію і стежити за тим, чи займаються діти виконанням завдання, тобто повернути дитину від стану відчуженості в реальний світ.

Заняття пов'язані з українськими національними святами вихователі намагаються проводити у міні-музеї, використовуючи національні костюми та залучаючи дітей до співу, танців, читання віршів та інших розваг.

Як наслідок з'явився альбом-галерея картин, створених вихованцями, що свідчить про приховане вміння РВД малювати. Проте, малюнки розумово-відсталих дітей відрізняються від малюнків дітей з типовим розвитком тим, що вони більш схематичні, зі слабким штрихуванням. Як правило, діти воліли малювати простим олівцем, ніж кольоровими. Так як наші випробовувані діти амбідекстери (малювали то правою, то лівою рукою), малюнок виглядав несформованим, невпевненим, з незакінченими лініями, не деталізованим. Двоє з трьох дітей не змогли виконати простого малюнка. Під час проведення експерименту ці діти перебирали олівці один за іншим, малюючи лінії і кола. Це було властиво випробуванім з більш вираженими інтелектуальними порушеннями. Їх малюнки вказують на нестійкість емоційного стану під час проведення експерименту, з переважанням зниженого настрою і дратівливості.

Таким чином, на якість зображення впливає міра розумової відсталості, тому що у дітей з більш збереженим інтелектом спостерігався більш

якісний малюнок із застосуванням деталей, кольорових олівців і описом того, що вони зображали на малюнку. Що стосується дітей з типовим розвитком, то діти дуже добре знають старовинні предмети, які є прикрасою нашого міні-музею, з легкістю розповідають про кожен з експонатів, що дуже вразило батьків, які теж були присутні при проведенні екскурсії. Їх малюнки досить змістовні, наповнені яскравими кольорами, вражають своєю самобутністю.

Загалом, адаптаційна сутність малювання полягає в тому, що, будучи тісно пов'язаним із такими важливими функціями, як зір, моторика, координація, мова і мислення, малювання сприяє координованому розвитку цих функцій.

Елективність сприйняття впливає на творчість розумово-відсталих дітей. Для них значення мають окремі ознаки предметів, тому ми не бачимо на їхніх малюнках того, чого вони самі не бачили, а існує лише в уяві. Тому такими важкими були для цих випробовуваних завдання, спрямовані на абстрагування від реальності. Тож при роботі з РВД, необхідно враховувати рівень їх інтелектуального розвитку.

Таким чином, музейне середовище виконує позитивний вплив на психіку дошкільників. Заняття у залах нашого міні-музею, що ведуться в процесі бесіди, дають їм можливість відчувати себе комфортно. Це дуже важливо для розумово-відсталих дітей. Вільна бесіда імпонує їм, дає відчуття власної значущості, повноцінності. Погано пристосовані до повсякденного життя, часто обмежені тільки своїм внутрішнім світом, діти, осягаючи світ речей (творів прикладного мистецтва), слухаючи історію їх створення, починають розуміти, що таке час, що таке минуле і сьогодення. Через розгляд творів мистецтва, через їх художні особливості у дітей пробуджується інтерес до минулого, формується і зміцнюється асоціативне мислення.

Отже, відкрите музейне середовище, спілкування з вихователем, який проводить заняття, встановлення контакту з ним, малювання в залах міні-музею є важливими чинниками соціальної адаптації і розвитку емоційних і інтелектуальних здібностей розумово-відсталих дітей.

Висновки. Отже, музейна педагогіка допомагає вирішувати практично всі завдання дошкільної освіти та може бути використана для реалізації як комплексних, так і додаткових програм дошкільної освіти. Цей напрямок відіграє важливу роль у формуванні системи цінностей дитини, в її залученні до історичної, культурної, природної спадщини; сприяє вихованню толерантності, пізнавального, творчого та емоційному розвитку. Крім того, музейна педагогіка забезпечує наочність освітнього процесу, сприяє взаємодії дошкільного закладу з сім'єю і соціумом.

Педагогі ДНЗ мають змогу використовувати музейну педагогіку у навчально-виховному процесі, знайомити дітей з історичним минулим,

традиціями, побутом нашого народу, видатними майстрами, тим самим закладають фундамент патріотичного виховання.

Почуття патріотизму є багатограним за своїм змістом і не може бути визначено кількома словами. Це і любов до рідних місць, і гордість за свій народ, і відчуття своєї нерозривності з усім оточуючим. Любов маленької дитини до Батьківщини починається з відношення до найближчих людей – батька і матері, любові до свого будинку, вулиці,

дитячого садочку, до свого міста. Саме музейний простір дошкільного навчального закладу може слугувати ідеальним засобом виховання та корекції особистості у старшому дошкільному віці.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні корекційного впливу на розумово відсталих дошкільників нових засобів музейної педагогіки, наприклад, експозиції присвяченій другій світовій війні.

Література

1. Актуальні проблеми сучасної корекційної педагогіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/1641/1/Aktualni%20problemy%20suchasnoi%20KP.pdf>
2. Арт-терапія як один з способів корекції спілкування підлітків з однолітками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Psihologia/67322.doc.htm
3. Батьківські збори «Патріотичне виховання дітей старшого віку». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sadok-barvinok.at.ua/publ/do_roboti_z_batkami/batkivski_zbori_patriotichne_vikhovannja_starshikh_doshkilnjat/4-1-0-36
4. Виховання духовної культури у дітей старшого дошкільного віку засобом створення музейного простору в дошкільному навчальному закладі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/9/109.pdf>
5. Выготский Л. Основы дефектологии / Л. Выготский // Под. ред. Т. Власовой. Собрание сочинений: в 6 т. // Гл. ред. А. Запорожец. – М.: Педагогика, 1982-1984. – Т. 5: 1983. – 369 с.
6. Друзь В. А. Особливості індивідуального фізичного розвитку дітей дошкільного віку / В. А. Друзь, Г. П. Артем'єва, М. В. Нечитайло // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків: ХДАФК, 2014. – № 6 (44). – С. 41–46, DOI: [org/10.15391/sns.v.2014-6.008](http://dx.doi.org/10.15391/sns.v.2014-6.008)
7. Канюк І. Міні-музеї у дитячому садку / І. Канюк // Палітра педагога. – 2009. – № 5. – С. 6-7.
8. Консультації для вихователів «Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами музейної педагогіки» Консультації для вихователів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ditsad.com.ua/konsultac/konsultac2790.html>
9. Корекція РДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5200196/page:5/>
10. Особливості застосування ігрового методу та засобів мистецтва у психокорекційній роботі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5263140/page:4/>
11. Патріотичне виховання засобами музейної педагогіки на гурткових заняттях в дошкільному закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp21/5/palijchuk_tezi.pdf
12. Проект «Поликультурное воспитание дошкольников средствами музейной педагогики и базисных компонентов ДОУ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.maam.ru/detskijasad/proekt-na-temu-polikulturnoe-vozpitanie-doshkolnikov-sredstvami-muzeinoi-pedagogiki-i-bazisnyh-komponentov-dou.html>
13. Реализация национально-культурного компонента посредством музейной педагогики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.maam.ru/detskijasad/sobschenie-iz-opyta-raboty-na-temu-realizacija-nacionalno-kulturnogo-komponenta-posredstvom-muzeinoi-pedagogiki.html>
14. Развитие сенсорного воспитания с элементами ИКТ розумово-відсталих дошкільників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://metodportal.net/system/files/mp/2015/04/50741/rozvytok_sensornogo_vyhovannya_z_elementamy_ikt_rozumovo_vidstalyh_doshkilnykiv.pdf
15. Семинар-практикум про роль музейної педагогіки у національно-патріотичному вихованні та особистісному розвитку дітей дошкільного віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakinpro.org.ua/kabineti/kabinet-doshkilnoi-pochatkovoi-ta-inkljuzivnoi-osviti/doshkilna-osvita/2580-vidbuvsja-seminarpraktikum-pro-rol-muzejnoi-pedagogiki-u-nacionalnopatriotichnomu-vihovanni-ta-osobistisnomu-rozvitku-ditej-doshkilnogo-viku>
16. Специальная педагогика: учебник для бакалавров / под ред. Л. Мардахаева, Е. Орловой. – М.: Юрайт, 2016. – 447 с.
17. Шаповал Л. Формування національної свідомості дошкільників засобами музейної педагогіки / Л. Шаповал // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. – № 4. – С. 11.

References

1. Aktualni problemy suchasnoi korektsiinoi pedahohiky [Actual problems of modern correctional pedagogy]. Available at: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/1641/1/Aktualni%20problemy%20suchasnoi%20KP.pdf> (ukr).

2. Art-terapiia yak odyz z sposobiv korektsii spilkuвання pidlitkiv z odnolitkamy [Art therapy as a way to communicate the correction of teenagers with their peers]. Available at: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Psihologia/67322.doc.htm (ukr).
3. Batkivski zbory «Patriotychnе vykhovannia ditei starshoho viku» [Parent Meeting «Patriotic education of older children»]. Available at: http://sadok-barvinok.at.ua/publ/do_roboti_z_batkami/batkivski_zbory_patriotychnе_vikhovannja_starshikh_doshkilnjat/4-1-0-36 (ukr).
4. Vykhovannia dukhovnoi kultury u ditei starshoho doshkilnoho viku zasobom stvorennia muzeinoho prostoru v doshkilnomu navchalnomu zakladi [Educating of spiritual culture in preschool children by means of creating museum space in preschool educational institution]. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/9/109.pdf> (ukr).
5. Vygots'kij L. (1983). Osnovy defektologii [Basics of Defectology]. T. Vlasova (Ed.). M.: Pedagogika, 1982-1984, T. 5, 369 (rus).
6. Druz V. A., Artemieva H. P., Nechytailo M. V. (2014). Osoblyvosti individualnoho fizychnoho rozvytku ditei doshkilnoho viku [Features of individual physical development of preschool children]. Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk. Kharkiv: KhDAFK, 6 (44), 41–46, DOI: org/10.15391/snsv.2014-6.008 (ukr).
7. Kaniuk I. (2009). Mini-muzei u dytiachomu sadku [Mini-museum in kindergarten]. Palitra pedahoha, 5, 6-7 (ukr).
8. Konsultatsii dlia vykhovateliv «Patriotychnе vykhovannia ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy muzeinoi pedahohiky» [Advice to teachers «Patriotic education of preschool children by means of museum pedagogy»]. Available at: <http://ditsad.com.ua/konsultac/konsultac2790.html> (ukr).
9. Korektsiia RDA [Correction of MRC]. Available at: <http://www.studfiles.ru/preview/5200196/page:5/> (ukr).
10. Osoblyvosti zastosuvannia ihrovoho metodu ta zasobiv mystetstva u psykhhokorektsiinii roboti [Features of application of a game method and means of art in psychocorrection work]. Available at: <http://www.studfiles.ru/preview/5263140/page:4/> (ukr).
11. Patriotychnе vykhovannia zasobamy muzeinoi pedahohiky na hurtkovykh zaniattiakh v doshkilnomu zakladakh [Patriotic education of means of museum pedagogy in classes of preschool establishments]. Available at: http://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp21/5/palijchuk_tezi.pdf (ukr).
12. Proekt «Polykulturnoe vospytanye doshkolnykov sredstvamy muzeinoi pedahohiky u bazysnykh komponentov DOU» [The project «Multicultural education of preschool children by means of museum pedagogy and basic components PE»]. Available at: <http://www.maam.ru/detskijsad/proekt-na-temu-polikulturnoe-voospitanie-doshkolnikov-sredstvami-muzeinoi-pedagogiki-i-bazisnyh-komponentov-dou.html> (rus).
13. Realizacija nacional'no-kul'turnogo komponenta posredstvom muzejnoj pedagogiki [The implementation of national-cultural component through museum pedagogy]. Available at: <http://www.maam.ru/detskijsad/sobschenie-iz-opyta-raboty-na-temu-realizacija-nacionalno-kulturnogo-komponenta-posredstvom-muzeinoi-pedagogiki.html> (rus).
14. Rozvytok sensornoho vykhovannia z elementamy IKT rozumovo-vidstalykh doshkilnykiv [The development of sensory training with elements of ICT mentally retarded preschoolers]. Available at http://metodportal.net/system/files/mp/2015/04/50741/rozvytok_sensornogo_vyhovannya_z_elementamy_ikt_rozumovo_vidstalyh_doshkilnykiv.pdf (ukr).
15. Seminar-praktykum pro rol muzeinoi pedahohiky u natsionalno-patriotychnomu vykhovanni ta osobystisnomu rozvytku ditei doshkilnoho viku [Workshop about the role of museum pedagogy in the national-patriotic upbringing and personal development of preschool children]. Available at: <http://zakinppo.org.ua/kabineti/kabinet-doshkilnoi-pochatkovoi-ta-inkluzivnoi-osviti/doshkilna-osvita/2580-vidbuvsja-seminarpraktikum-pro-rol-muzejnoi-pedagogiki-u-nacionalnopatriotychnomu-vihovanni-ta-osobistisnomu-rozvitku-ditej-doshkilnogo-viku> (ukr).
16. Special'naja pedagogika [Special pedagogy] (2016). L. Mardahaeva, E. Orlovoj (Eds.). M.: Jurajt, 447 (rus).
17. Shapoval L. (2009). Formuvannia natsionalnoi svidomosti doshkilnykiv zasobamy muzeinoi pedahohiky [Formation of national consciousness of preschool by means of museum pedagogy]. Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu, 4, 11 (ukr).

ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И КОРРЕКЦИЯ УМСТВЕННО ОТСТАЛЫХ ДОШКОЛЬНИКОВ СРЕДСТВАМИ МУЗЕЙНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Фингерман Орли, студентка 3 ЗК группы, III курса, факультета психокоррекционной педагогики,
Национальный педагогический университет им. Н. П. Драгоманова,
ул. Тургеневская, 8/14, 01601 г. Киев, Украина, orlyshka76@gmail.com

В статье рассматривается сущность методов воспитания и коррекции личности дошкольного возраста, актуальность и необходимость ее воспитания, начиная с дошкольного детства. Раскрывается роль музей-

ной педагогики в образовательном процессе дошкольного учебного заведения. Определено влияние музейного пространства воспитания и коррекции личности дошкольного возраста. Представлен алгоритм экспериментального исследования по воспитанию и коррекции личности дошкольного возраста у старших дошкольников средством создания музейного пространства в ДОУ.

Ключевые слова: воспитание личности; дошкольное учебное заведение; коррекция личности; мини-музей; музейная педагогика; музейное пространство; патриотическое воспитание; умственно отсталые дети.

PATRIOTIC EDUCATION AND CORRECTION OF MENTALLY RETARDED PRESCHOOL CHILDREN BY MEANS OF MUSEUM PEDAGOGICS

Fingerman Orly, student of 3 ZK group, psycho-pedagogy faculty, National Pedagogical University of M. P. Dragomanov, 8/14 Turgenivska Str., 01601 Kyiv, Ukraine, orlyshka76@gmail.com

The author considers the essence of Patriotic education and correction of mentally retarded children of preschool age by means of Museum pedagogy, the relevance and necessity of education, starting from preschool age. In the article the role of Museum pedagogy in education of preschool educational institution and the influence of the Museum environment education and correction of the personality of children of preschool age have been analyzed. Notice that the idea of patriotism is feeling of love for the Motherland. By studying that the concept of «Motherland» is a global concept that includes all conditions of life: territory, climate, the nature, the organization of social life, language and lifestyle. It means to be a patriot. To feel an integral part of the Fatherland. Determine that it is a difficult feeling arises in the preschool age children it's a foundation of the axiological attitude to the world. But like any other feeling, patriotism is independent and individual to each. It is directly connected with spirituality of the man, its deep. A defectologist noticed, not being a patriot, can not in child to awaken to feel love of country. It is to awaken, not to impose, as the basic of patriotism lies in spiritual self-determination. That's why there was a need to return to the best traditions of our people, to our roots, to such eternal concepts as gender, race, homeland. An experimental study of the algorithm for the formation and correction of personality of children of preschool age through the creation of the Museum's space in the DOE.

Keywords: correction of personality; mentally retarded children; mini-Museum; Museum education; Museum space; patriotic upbringing; preschool education; upbringing of personality.

Стаття надійшла до редакції 31.03.2017

Прийнято до друку 25.05.2017